

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **S. M.**, zastoupeného Mgr. Františkem Drlíkem, advokátem se sídlem nám. Míru 9, Šumperk proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 3. 2004, č.j. OSV-2309/04/SD-54/KR, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 3. 2010, č. j. 38 Cad 10/2004 – 162,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci stěžovatele Mgr. Františku Drlíkovi, advokátu, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši 1920 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil kasační stížností proti usnesení Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) ze dne 25. 3. 2010, č. j. 38 Cad 10/2004 – 162 (dále jen „napadené usnesení“), kterým krajský soud odmítl jeho žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 3. 2004, č. j. OSV-2309/04/SD-54/KR, o dávce sociální péče a předběžném opatření..

Stěžovatel podal proti tomuto usnesení kasační stížnost s odkazem na § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. a § 104 odst. 3 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Podle stěžovatele se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, neboť stěžovatel nebyl zabezpečen sociálními dávkami. Odkázal přitom na část odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2008, č. j. 4 Ads 17/2008 - 74, týkající se zjišťování jeho majetkových poměrů pro potřeby ustanovení jeho zástupce pro kasační řízení, v němž Nejvyšší správní soud uvedl, že *připustíme-li, že stěžovatel obdržel částku ve výši 203 997 Kč jednorázově bezprostředně před rozhodnutím o uvolnění výplaty důchodu, nemůžeme odhlédnout od toho, že po celé uvedené období byl stěžovatel bez příjmů, případně si musel vystačit se sociálními dávkami. Za této situace by bylo velmi nespravedlivé uvedený příjem stěžovateli započítat pro posouzení nároku na osvobození od soudních poplatků, aniž by soud zohlednil k jakému časovému úseku se tento příjem vztahuje.*

V rámci kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. namítl, že napadené usnesení bylo vydáno vyloučenými soudci (§ 8 odst. 1, 2 s. ř. s.), kteří „opět rozhodovali neveřejnými rozsudky stejně jako v prvotním řízení. Soudci pouze opisují původní argumentaci, která není pravdivá a nelze se s ní ztotožnit“. Ohradil se proti tomu, že podle sdělení krajského soudu ze dne 22. 3. 2004, sp. zn. Spr 38/2004 rozhodující samosoudkyně JUDr. Bohuslava Drahošová dosud nevyřídila jeho žalobu proti zastavení výplaty jeho částečného invalidního důchodu vedenou pod sp. zn. 19 Cad 124/2003. Podle něj „jmenovaná soudkyně je vyloučena z projednávání a rozhodování věci ve smyslu § 8 odst. 1 s. ř. s., neboť ve stejné věci zamítá, odmítá, zastavuje a zároveň nařizuje jednání, aniž by vyřídila žalobu“. Podjatost soudců krajského soudu je podle něj doložena rovněž tím, že krajský soud v dalších cca 100 obsahově shodných řízeních argumentuje stále stejně a rozhoduje bez nařízení jednání, aniž by s tím vyslovil souhlas, čímž je mu znemožněno předkládat důkazy. Dále namítl, že krajský soud porušil při svém rozhodování § 39 odst. 1 s. ř. s. (*spojení věci ke společnému projednání – pozn. NSS*), § 64 s. ř. s. (*přiměřené použití občanského soudního řádu – pozn. NSS*), § 83 odst. 1, 2 (*bez uvedení o jaký předpis jde, když v případě o. s. ř. se jedná o zásadu zákazu litispendence, zatímco v případě s. ř. s. ustanovení § 83 s. ř. s. není děleno na odstavce a určuje, kdo je žalovaným v zásahových žalobách a na věc se tak ze své podstaty nemůže vztahovat – pozn. NSS*) a § 103 o. s. ř. (*zkoumání podmínek řízení – pozn. NSS*). Krajský soud porušil podle stěžovatele také čl. 1, 3, 4, 10 a 96 odst. 2 Ústavy a čl. 1, čl. 3 odst. 3, čl. 6 odst. 1, čl. 10 odst. 1, čl. 30 odst. 2, čl. 36 odst. 2, čl. 37 odst. 2 a čl. 38 odst. 2 Listiny. Z těchto důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že stěžovatel v kasační stížnosti nepředložil žádné konkrétní důkazy či tvrzení, neboť neuvedl, v čem shledává porušení citovaných zákonných a ústavních předpisů. Podle žalovaného k jejich porušení nedošlo. Rovněž za zcela obecné označil tvrzení, že napadené usnesení bylo vydáno vyloučenými soudci, a zdůraznil, že mu nejsou známy žádné skutečnosti svědčící o tomto závěru. Následně podotkl, že se plně ztotožňuje s tím, že krajský soud žalobu stěžovatele odmítl. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána osobou oprávněnou a je přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř.

s. Přezkoumal napadené usnesení krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), přičemž neshledal vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti.

Stěžovatel podal kasační stížnost jednak z důvodu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., neboť se domníval, že řízení vedené před krajským soudem bylo zmatečné, jelikož napadené usnesení vydala samosoudkyně, která byla podjatá. Dále tento důvod považoval za naplněný tím, že chyběly podmínky řízení (stěžovatelův odkaz na § 103 o. s. ř. a § 83 odst. 1, 2 o. s. ř. – tzv. negativní podmínka řízení).

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval samotnou námitkou podjatosti a dospěl k závěru, že tato námitka sama o sobě je opožděná. V dané věci byla stěžovatelem namítnuta podjatost samosoudkyně krajského soudu až po ukončení řízení o žalobě před krajským soudem, a to při zahájení řízení o kasační stížnosti proti napadenému rozhodnutí. Kasační stížnost měla vady, které byl krajský soud, po podání kasační stížnosti a před předložením věci Nejvyššímu správnímu soudu, povinen v souladu s § 108 s. ř. s. odstranit. Za této procesní situace je, ve smyslu ustálené judikatury podání námítky podjatosti přípustné. Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. *účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží.* Okolnosti, které podle stěžovatele jsou důvodem podjatosti jmenované samosoudkyně, jsou takové povahy (*jmenovaná soudkyně ve stejné věci zamítá, odmítá, zastavuje*), že mu musely být známy buď již delší dobu před tím, než mu bylo rozhodnutí o odmítnutí žaloby doručeno, anebo alespoň od okamžiku doručení napadeného usnesení (tj. ode dne 30. 3. 2010). Stěžovatel přesto uvedenou námitku podjatosti vznesl až v kasační stížnosti podané dne 9. 4. 2010. Námitka podjatosti vůči jmenované samosoudkyni v řízení podle § 108 s. ř. s. tak byla uplatněna opožděně, a proto k této námitce samé o sobě nelze přihlížet (§ 8 odst. 5 věty poslední s. ř. s. ve spojení s § 40 odst. 1, 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se však dále namítanou podjatostí zabýval v rámci kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (případ, že by ve věci rozhodoval vyloučený soudce), přičemž posuzoval, zda z tohoto tvrzeného důvodu nebylo řízení před krajským soudem zmatečné. Pro uplatnění tohoto kasačního důvodu není stanovena žádná zvláštní lhůta a je-li kasační stížnost včasná, Nejvyšší správní soud tuto kasační námitku (za splnění dalších podmínek) v daných souvislostech projedná.

K tomu Nejvyšší správní soud především uvádí, že k otázce podjatosti samosoudkyně JUDr. Bohuslavy Drahošové se již vyjadřoval v jiných věcech, neboť stěžovatel opakovaně vznáší námitku podjatosti z totožných důvodů, tj. že jmenovaná soudkyně ve stejné věci zamítá, odmítá, zastavuje a zároveň nařizuje jednání. Nejvyšší správní soud k tomu připomíná, že podle § 8 odst. 1 s. ř. s. *jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v projednávání věci, nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*

Nejvyšší správní soud opakovaně uvádí, že důvodem pro vyloučení soudce může být pouze jeho poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, zejména v případech, kdyby mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Poměr soudce k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen např. příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem (ať již zjevně přátelským či nepřátelským), může jít i o vztah ekonomické závislosti, apod. V daném případě nebyla zjištěna žádná z těchto skutečností, a stěžovatel ostatně podobné skutečnosti ani netvrdil.

Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že v dané věci je rozhodující znění § 8 odst. 1 třetí věta s. ř. s., podle níž *„důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech“*. Stěžovatel vznesl obecnou námitku proti délce řízení a způsobu, jakým samosoudkyně vedla řízení v jiné věci (např. vedené pod sp. zn. 19 Cad 124/2003), aniž by uvedl jakékoli konkrétní nestandardní projevy či postupy, které by soudkyně vůči němu činila. Rovněž námitky stěžovatele, že jmenovaná samosoudkyně ve stejné věci i obdobných věcech pouze jeho podání „zamítá, odmítá a řízení zastavuje“ jsou námitky proti postupu soudce v řízení v téže věci či jiných věcech, které bez dalšího nejsou důvodem pro vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci.

Vytyká-li stěžovatel krajskému soudu, že v dalších cca 100 obsahově shodných řízeních argumentuje stále stejně a rozhoduje bez nařízení jednání, aniž by s tím stěžovatel vyslovil souhlas, čímž mu znemožňuje předkládat důkazy, pak Nejvyšší správní soud považuje za nutné uvést, že je zcela logické a z hlediska právní jistoty správné, že krajský soud v obdobných věcech dospívá k obdobným závěrům. Rovněž skutečnost, že stěžovatel podal 100 žalob není bez dalšího důvodem svědčícím o podjatém vztahu soudce k němu. Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatel má právo navrhnout soudu provedení konkrétního důkazu již před případným jednáním, nejlépe přímo v žalobě či jejím doplnění. Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatel neuvedl žádné konkrétní skutečnosti svědčící o tom, že by samosoudkyně měla k věci či účastníkům nějaký vztah. Námitky stěžovatele jsou nepochybně námitkami proti postupu soudkyně v řízení v téže či jiné věci, a jsou proto s ohledem na znění § 8 odst. 1 s. ř. s. nedůvodné.

Nejvyšší správní soud rovněž posoudil, zda byly dány podmínky řízení v dané věci a řízení tak nebylo zmatečné a dospěl k závěru, že byly splněny veškeré podmínky, za nichž mohl krajský soud rozhodnout. Neshledal, že by o téže věci probíhalo u soudu jiné řízení, a byla tak dána překážka litispendence podle § 83 odst. 1 o. s. ř. (překážka litispendence ve smyslu § 83 odst. 2 o. s. ř. je s ohledem na charakter věci bezpředmětná). Dále Nejvyšší správní soud neshledal, že by krajský soud zatížil napadené usnesení vadou, jestliže tuto věc nespojil postupem podle § 39 odst. 1 s. ř. s. s dalšími řízeními, neboť tento postup závisí na soudcovském uvážení. Podle Nejvyššího správního soudu neporušil krajský soud ani žádné stěžovatelem uváděné ustanovení Ústavy České republiky a Listiny základních práv a svobod. Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. není naplněn, neboť ve věci rozhodovala zákonná samosoudkyně a v řízení byly dány všechny podmínky řízení.

K výtce stěžovatele, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, je třeba uvést, že stěžovatelův odkaz na názor Nejvyššího správního soudu obsažený v rozsudku ze dne 24. 4. 2008, č. j. 4 Ads 17/2008 - 74 je nepřipadný. Týkal se totiž řešení zcela jiné právní otázky nevztahující se k řešení merita nyní posuzované věci. Nejvyšší správní soud totiž v citovaném rozsudku rušícím usnesení krajského soudu o neustanovení zástupce vyslovil závazný názor, že stěžovateli vyplacená částka se nemá započítat jako jeho příjem pro posouzení nároku na osvobození od soudních poplatků a tento závěr vzít v úvahu při rozhodování o ustanovení mu právního zástupce pro řízení. V nyní posuzované věci však stěžovatel zastoupený ustanoveným advokátem (na základě rozhodnutí krajského soudu) brojí proti napadenému usnesení krajského soudu, kterým byla odmítnuta jeho žaloba podle § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť stěžovatel nedoplnil žalobu o krajským soudem požadované náležitosti a neodstranil tak její vady, ač k tomu byl usnesením krajského soudu vyzván. Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že Nejvyšší správní soud rozhodně v uvedené věci nezavázal krajský soud právním názorem, aby jej zabezpečil sociálními dávkami, jak uvádí stěžovatel.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které mu vznikly. Žalovanému správnímu orgánu, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nelze náhradu nákladů řízení v souladu s ustanovením § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat.

Odměnu ustanoveného zástupce stěžovatele Nejvyšší správní soud vyčíslil za dva úkony právní služby po 500 Kč za každý úkon (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a podání doplnění kasační stížnosti ze dne 16. 6. 2010 podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů ve spojení s ustanovením § 9 odst. 2 téže vyhlášky, celkem tedy 1 000 Kč), a náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky po 300 Kč za úkon, celkem tedy 1600 Kč. Vzhledem k tomu, že ustanovený zástupce doložil osvědčení o registraci k placení DPH, přiznal Nejvyšší správní soud zvýšení odměny o částku této daně, tj. 20 % (304 Kč). Odměna stanovená zástupci stěžovatele v celkové výši 1920 Kč mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. září 2010

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu